

ایکتر (زردی) نوزادان

زردی عبارت است از زرد شدن رنگ پوست و سفیدی چشم. زردی قابل رویت، در تقریباً نیمی از نوزادان طبیعی دیده می‌شود. معمولاً مشکلی ایجاد نکرده و عموماً تا پایان هفته اول بعد از تولد محو می‌شود. اگر زردی در ظرف 4 ساعت بعد از تولد ظاهر شد، یا بعد از دو هفته هنوز وجود دارد، با دکترتان یا بیمارستان محلی تماس بگیرید.

چه چیزی باعث رنگ زرد می‌شود؟

در بدن انسان، دائماً خون جدید ساخته شده و خون کهنه نابود می‌شود. یکی از فرآورده‌های سلول‌های قرمز مرده خون، بیلی روبین نامیده می‌شود. بیلی روبین معمولاً به کبد می‌رود تا در آنجا پردازش شود، (که به آن کنژوگاسیون می‌گویند) و سپس با مدفوع از بدن خارج می‌شود. در چند روز اول بعد از تولد، کار کبد نوزاد شما به خوبی کار آن در آینده نیست. در نتیجه مقدار بیلی روبین در خون رو به ازدیاد می‌رود و این باعث رنگ زردی در پوست و سفیدی چشم می‌شود.

آیا زردی مضر است؟

برای بیشتر نوزادان، زردی مضر نیست. مقادیر خیلی زیاد بیلی روبین پردازش نشده (کنژوگاسیون نشده) در خون می‌تواند به مشکلات شنوایی و صدمه مغزی منجر شود. در بیمارستان دقت می‌شود که سطح بیلی روبین زیاد بالا نرود. بعضی وقت‌ها اگر سطح آن خیلی بالا باشد نوزادان درمان لازم خواهند داشت. رایج‌ترین درمان در این وضعیت گذاشتن نوزاد زیر چراغ‌های مخصوص می‌باشد (که فتوتراپی نامیده می‌شود). زردی طولانی ممکن است در اثر بیماری کبد نیز باشد. برای این است که اگر زردی طول بکشد (بیشتر از 2 هفته) مهم است که با دکتر محلی خودتان تماس بگیرید. یکی از نشانه‌های بیماری کبد این است که مدفوع نوزادتان بجای اینکه زرد پر رنگ، سبز یا قهوه‌ای باشد، خیلی کمرنگ باشد. یک آزمایش خون برای چک کردن سطح بیلی روبین (هم کل مقدار و هم قسمت پردازش شده) بهترین راه برای آگاه شدن از این است که یک مشکل کبدی وجود دارد یا نه. زردی ناشی از بیماری کبد باید بلافاصله مورد بررسی قرار بگیرد تا بشود درمان مناسب را شروع کرد.

کدام نوزادان بیشتر احتمال زردی دارند؟

نوزادانی که بیشتر احتمال دارد زردی بگیرند از جمله عبارتند از:

- نوزادان نارس
- نوزادانی که عفونتی دارند، مثلاً عفونت مجاری ادرار

• **نوزادان رزوس** (زمانیکه گروه خون مادر Rh منفی و گروه خون نوزاد Rh مثبت است)، بیلی‌روبین این نوزادان ممکن است سریع‌تر از بین بروند و این باعث زردی می‌شود.

نوزادانی که از شیر مادر تغذیه می‌کنند نیز ممکن است به دلایلی که هنوز کاملاً شناخته نشده است، زردی طولانی تا 4 هفته یا بیشتر داشته باشند. اما این یک "تشخیص حذفی" است و نباید بطور اتوماتیک پذیرفته شود که شیر مادر باعث زردی طولانی در نوزاد است. **نوزادانی که بیماری کبد دارند**. این نوزادان ممکن است در مراحل اولیه خوب به نظر برسند. خیلی مهم است که به رنگ مدفوع نوزاد نگاه کنید. اگر کمرنگ باشد، یک آزمایش خون برای چک کردن سطح بیلی‌روبین پردازش شده (کنژوگاسیون شده) باید از نوزاد به عمل بیاید. اگر سطح آن بالا باشد باید نوزاد هر چه زودتر به یک دکتر متخصص گوارش اطفال ارجاع شود. یکی از رایج‌ترین بیماری‌های کبد که باعث زردی می‌شود بیماری آترزی یا انسداد صفراوی است.

اندازه‌گیری مقدار زردی در نوزاد

یک آزمایش خون سطح بیلی‌روبین را چک می‌کند. برای تعیین اینکه زردی ناشی از بیماری کبد است یا نه، آزمایش خون مورد لزوم است.

درمان

زردی خفیف در هفته اول نیاز به درمانی بجز مایعات ندارد. مصرف مایعات برای نوزادان ضروری است چون زردی اغلب با کم‌آبی بدن تشدید می‌شود. زردی متوسط با گذاشتن بدن برهنه نوزاد (با یک ماسک محافظ روی چشم‌ها و داشتن پوشک) زیر یک نور درخشان یا یک نور آبی رنگ درمان می‌شود. این کار فتوتراپی نامیده می‌شود. نور فتوتراپی بیلی‌روبین را در پوست تجزیه می‌کند و زردی محو می‌شود. این درمان نوری ممکن است باعث شود که مدفوع نوزادان شل بشود. این وضعیت با اضافه کردن مصرف مایعات نوزادان اصلاح شود. قرار دادن نوزاد بدون نظارت در معرض نور مستقیم آفتاب توصیه نمی‌شود چون میتواند مضر باشد و باعث آفتاب‌زدگی شود. در مورد زردی شدید ممکن است نوزادان به انتقال خون ویژه‌ای نیاز داشته باشند که در آن خون نوزادان با خون تازه جایگزین (تعویض) بشود تا بیلی‌روبین از بدن خارج بشود. اگر نشانه بیماری کبد (مدفوع کمرنگ، ادرار تیره، سطح بالای بیلی‌روبین پردازش شده، نتیجه غیر طبیعی آزمایش عملکرد کبد) وجود داشته باشد، ارجاع فوری به یک دکتر متخصص گوارش کودکان ضروری است.

آیا هیچ مشکل دراز مدتی از زردی به وجود می‌آید؟

معمولا هیچ مشکل دراز مدتی بعد از زردی در نوزادان بوجود نمی‌آید. شنوایی نوزادانی که زردی شدید داشته‌اند باید در فاصله‌های مرتب چک شود. بهتر است با پرستار دوران کودکی یا دکترتان در این باره صحبت کنید. آسیب مغزی در اثر سطوح خیلی بالای زردی این روزها خیلی نادر است چون سطح آن در روزهای اول حیات در بیمارستان یا در خانه با یک برنامه ترخیص زود هنگام به دقت تحت نظر گرفته می‌شود.

عوارض جدی زردی نوزادان

در اکثر نوزادان به‌طور طبیعی زردی درمان می‌شود و اغلب عارضه خاصی به‌دنبال ندارد. اما در صورت عدم درمان و تشخیص به‌موقع بالا رفتن غیرطبیعی سطح بیلی‌روبین (زردی شدید نوزاد)، رسوب بیش از حد آن در مغز و خون می‌تواند مشکلات عصبی و غیر قابل جبرانی بر جای بگذارد. از جمله رایج‌ترین عوارض عدم درمان و رسیدگی به زردی نوزاد می‌توان موارد زیر را نام برد :

- آنسفالوپاتی حاد بیلی‌روبین

بیلی‌روبین برای سلول‌های مغزی سمی است. در یک کودک مبتلا به زردی شدید، خطر انتقال بیلی‌روبین به مغز وجود دارد، وضعیتی که به نام آنسفالوپاتی حاد بیلی‌روبین شناخته می‌شود. درمان سریع ممکن است از آسیب قابل‌توجه پایدار در آینده جلوگیری کند. علائمی که در آنسفالوپاتی حاد بیلی‌روبین در کودک مبتلا به زردی می‌بینیم، عبارت است از:

بی میلی، به سختی بیدار شدن از خواب، گریه با صدای بالا، مکیدن یا تغذیه ی ضعیف و بد، عقب‌گرد و قوس زدن به عقب در گردن و بدن، تب.

- کرنیکتروس (آسیب مغزی)

سندرمی است که اگر آنسفالوپاتی حاد بیلی‌روبین باعث آسیب دائمی به مغز شود، اتفاق می‌افتد. کرنیکتروس ممکن است منجر به علایمی مانند علائم زیر شود:

حرکات غیر ارادی و غیر قابل کنترل (فلج مغزی)، نگاه دائمی به بالا (مشکلات بینایی)، از دست دادن شنوایی، رشد نامناسب مینای دندان.

به خاطر داشته باشید:

- وجود مدفوع کمرنگ و ادرار تیره می‌تواند نشانه بیماری کبد باشد.
- نور لامپ‌های خانگی تاثیری در کاهش بیلی‌روبین ندارد.
- در زمان فتوتراپی، از استعمال روغن یا لوسیون جهت کاهش خشکی پوست نوزاد خودداری کنید، چراکه سبب سوختگی خواهد شد.